Subsidiebeleid Harderwijk 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord		1
1.	Inleiding	2
1.1	Subsidies gemeente Harderwijk	2
1.2	Waarom Subsidiebeleid	2
1.3	Wat willen we bereiken?	2
1.4	Leeswijzer	3
2	Wettelijk kader voor subsidieverstrekking	4
2.1	Het algemene subsidierecht: de Algemene wet bestuursrecht (Awb)	4
2.2	Het bijzondere subsidierecht: de Asv, subsidieregelingen en -verordeningen	5
2.3	Europees recht	6
3	Het Harderwijkse subsidiekader / beleidsuitgangspunten	6
3.1	Vormen van subsidieverlening in Harderwijk	6
3.2	Harderwijkse uitgangspunten en kaders	6
4	Rollen en verantwoordelijkheden en uitvoering Subsidiebeleid	11
4.1.	Kaderstellende rol raad versus uitvoering college	12
4.2	Uitvoering Subsidiebeleid	12

Voorwoord
Voor u ligt het Subsidiebeleid Harderwijk 2023 (hierna ook: 'Subsidiebeleid') van de gemeente Harderwijk. Dit Subsidiebeleid is geschreven vanuit de vraag hoe de gemeente Harderwijk zo goed mogelijk op een efficiënte, effectieve en integere wijze subsidiemiddelen kan inzetten en hoe het proces zo goed mogelijk kan worden ingericht.

Het huidige beleid is vastgesteld in 2014 en wordt vervangen door dit Subsidiebeleid.

Actualiseren van het huidige beleid is gewenst. Het huidige beleid is niet meer volledig en up to date. In de afgelopen jaren zijn er ontwikkelingen geweest die in dit Subsidiebeleid zijn opgenomen danwel verwerkt:

- Er heeft een onderzoek door de rekenkamercommissie naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van de uitvoering van het subsidiebeleid plaatsgevonden.
- Naar aanleiding van het 'rekenkamerrapport subsidies' is er in werksessies met de gemeenteraad een gesprek gevoerd over strategische sturing en informatievoorziening. De input die de raad heeft meegegeven, is meegenomen bij het opstellen van dit Subsidiebeleid.
- De Algemene subsidieverordening is aangepast naar aanleiding van de actualisering van de VNG modelverordening.
- Er is een subsidiebureau opgericht, waar het subsidieproces inmiddels grotendeels centraal is ondergebracht. Het gehele subsidieproces is hierbij tegen het licht gehouden.

Met deze nota is het beleid geactualiseerd en vastgelegd in één overkoepelend document.

W. Mazier

1. Inleiding

1.1 Subsidies gemeente Harderwijk

De gemeente Harderwijk streeft naar een hoge sociale, ruimtelijke en economische kwaliteit in de Harderwijkse samenleving. Een samenleving met actieve burgers, een betrokken maatschappelijk middenveld, een leefbare omgeving en goede voorzieningen en ook een duurzame en aantrekkelijke gemeente. Deze doelen kunnen alleen worden bereikt in samenwerking met de inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties uit Harderwijk.

De algemene doelstelling van het Subsidiebeleid in Harderwijk is: organisaties en inwoners en in bepaalde situaties ook bedrijven in staat te stellen om met hun activiteiten een bijdrage te leveren aan het verwezenlijken van gemeentelijke beleidsdoelen, die zonder subsidie niet of niet geheel worden gerealiseerd.

Jaarlijks verstrekt de gemeente Harderwijk circa 14 miljoen euro aan subsidies.

1.2 Waarom Subsidiebeleid

Eén Harderwijks subsidiekader

Met dit Subsidiebeleid wordt in één document het algemene en overkoepelende beleid voor subsidieverstrekking in de gemeente Harderwijk vastgelegd. Het geeft de kaders en daarmee de doelstellingen en uitgangspunten weer van het Harderwijkse Subsidiebeleid. Hiermee maakt de gemeente Harderwijk het beleid helder, inzichtelijk en transparant voor iedereen.

Opvolgen van de aanbevelingen van de rekenkamer

In 2019 heeft de rekenkamer onderzoek gedaan naar het subsidiebeleid van de gemeente Harderwijk. De hoofdvraag was of het subsidiebeleid van de gemeente Harderwijk doeltreffend, doelmatig en rechtmatig is. Uit het onderzoek is gebleken dat het beleid van de gemeente Harderwijk op papier in opzet doeltreffend, doelmatig en rechtmatig was. De doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van de uitvoering van het beleid werden bij het onderzoek suboptimaal bevonden. Er zijn daarom aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen zijn/worden inmiddels opgevolgd.

1.3 Wat willen we bereiken?

De gemeente Harderwijk wil subsidies zo efficiënt en effectief mogelijk inzetten zodat subsidies optimaal bijdragen aan het realiseren van de beoogde maatschappelijke en gemeentelijke doelen. Er is daarbij ruimte voor maatwerk.

Subsidies zijn voor de gemeente een belangrijk instrument om samen met maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven haar beleidsdoelen te realiseren. Dit betekent dat subsidieaanvragen worden beoordeeld op hun bijdrage aan de doelstellingen (de maatschappelijke effecten) die de gemeente wil bereiken. In Harderwijk gaat het om doelstellingen op het gebied van sport, welzijn en zorg, openbare orde en veiligheid, verkeer, vervoer en waterstaat, economische zaken, onderwijs, cultuur en recreatie, sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening, volksgezondheid, milieu, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. De gemeente brengt deze doelstellingen actief onder de aandacht van de subsidieaanvragers.

Voor een open en transparant subsidieproces is nodig dat de gemeente Harderwijk:

1. vooraf gemeentelijke (beleids)doelen en verwachte resultaten formuleert;
2. dit zoveel mogelijk uitwerkt in open en transparante subsidieregelingen met duidelijke criteria en voorwaarden, tenzij er sprake is van een uitzondering zoals bij begrotingspost subsidies en incidentele subsidies;
3. alle relevante informatie over beschikbare subsidies via de gemeentelijke website communiceert;
4. een zo eenvoudig mogelijke aanvraagprocedure aanbiedt met zo nodig ondersteuning vanuit de gemeente;

5. een gestructureerde en eenduidige manier van beoordeling hanteert;
6. een duidelijke en passende verantwoording vraagt over de verleende subsidie;
7. een betrokken gemeente is die helpt, monitort en stuurt op resultaat.

Samengevat is het doel van het Subsidiebeleid dat er sprake is van een klantvriendelijk, helder en transparant subsidieproces dat doelmatig, doeltreffend en rechtmatig is.

1.4 Leeswijzer

Het Subsidiebeleid Harderwijk 2023 is opgebouwd uit vier hoofdstukken. Na dit inleidende hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 het wettelijk subsidiekader toegelicht. In hoofdstuk 3 staan het Harderwijkse subsidiekader en het subsidieproces centraal. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 uiteengezet hoe uitvoering wordt gegeven aan het Subsidiebeleid.

2 Wettelijk kader voor subsidieverstrekking

De Algemene wet bestuursrecht (Awb), de Algemene subsidieverordening (Asv), subsidieregelingen en specifieke subsidieverordeningen vormen samen de wettelijke basis om subsidie te verstrekken.

2.1 Het algemene subsidierecht: de Algemene wet bestuursrecht (Awb)

In de Awb staat de basis van het subsidierecht. Het bevat de regels die gelden voor vrijwel alle subsidies die door Nederlandse overheden worden verstrekt, waaronder dus ook onze gemeente. Dit algemene subsidierecht is neergelegd in titel 4.2 van de Awb (de artikelen 4:21 tot en met 4:80 van de Awb), die daarom vaak de subsidietitel van de Awb wordt genoemd.

Subsidie: definitie en reikwijdte

In artikel 4:21 van de Awb staat wat onder subsidie wordt verstaan. Subsidie wordt daarin als volgt omschreven: “de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten”. Deze omschrijving geeft een vijftal kenmerken van subsidie:

1. het gaat om een aanspraak op financiële middelen zonder dat sprake is van een tegenprestatie;
2. een subsidie is altijd financieel;
3. alleen de overheid kan subsidie verstrekken;
4. een subsidie wordt altijd verstrekt voor bepaalde activiteiten van de aanvrager;
5. er is geen sprake van een aanspraak op financiële middelen in verband met aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten ofwel een betaling voor geleverde goederen of diensten; met andere woorden: een subsidie is geen opdracht/inkoop ten behoeve van de gemeente zelf.

Als een financiële verstrekking voldoet aan deze criteria, dan is het een subsidie. Ongeacht de naam die eraan wordt gegeven, zoals bijvoorbeeld een bijdrage, garantstelling, lening of sponsoring. Omgekeerd betekent dit ook dat iedere financiële verstrekking die niet aan deze definitie voldoet, geen subsidie is, ook al kiest de verstrekker ervoor deze wel subsidie te noemen.

Wettelijke grondslag nodig voor subsidieverstrekking

In de Awb is bepaald dat een bestuursorgaan in principe alleen subsidie verstrekt op grond van een wettelijk voorschrift dat regelt voor welke activiteiten subsidie kan worden verleend.

Voor gemeenten is dit wettelijk voorschrift een subsidieverordening. De gemeente Harderwijk verstrekt de meeste subsidies op basis van de Algemene subsidieverordening voor Harderwijk en de daarop gebaseerde subsidieregelingen. Voor enkele specifieke onderwerpen zijn aparte subsidieverordeningen vastgesteld.

De uitzonderingen op de eis van een wettelijk voorschrift zijn:

1. subsidies rechtstreeks op grond van een Europees programma;
2. subsidies in afwachting van een wettelijke regeling, voor maximaal een jaar;
3. subsidies die met naam van de ontvanger en het maximale subsidiebedrag zijn opgenomen in de begroting. Deze begrotingssubsidie kan geschikt zijn als er maar één organisatie is die de gewenste activiteiten voor meerdere jaren (en op de gewenste manier) kan uitvoeren;
4. subsidies in incidentele gevallen, voor ten hoogste vier jaar. Dit betreft subsidie aan een beperkt aantal ontvangers voor min of meer eenmalige activiteiten.

De gemeente Harderwijk maakt vooral gebruik van de uitzonderingsgronden onder 3 en soms onder 4. In die gevallen is of verklaart de gemeente Harderwijk de Asv van toepassing.

Begrotingssubsidies

De raad stelt op jaarbasis in de programmabegroting het budget voor jaarlijkse subsidies (de zgn. begrotingssubsidies) beschikbaar. De subsidieverlening loopt per kalenderjaar, de organisaties dienen

de subsidies jaarlijks aan te vragen. Begrotingssubsidies kunnen op meerjarige basis worden verstrekt[1]. Met meerjarige subsidies borgt de gemeente de continuïteit van bepaalde activiteiten.

Incidentele subsidies
In de Awb staat ook de mogelijkheid opgenomen om incidentele subsidies te verstrekken. Deze mogelijkheid dient een uitzondering te zijn en te blijven. Deze uitzondering is opgenomen om spontaan opkomende activiteiten, waarvoor geen subsidieregeling is opgesteld en ook niet is opgenomen in de begroting, toch te kunnen subsidiëren. Deze subsidies mogen voor een tijdvak van maximaal vier jaar worden verstrekt.

2.2 Het bijzondere subsidierecht: de Asv, subsidieregelingen en -verordeningen
Naast het algemene subsidierecht zoals in de Awb staat, is sprake van bijzonder subsidierecht. Dit bijzondere subsidierecht is op gemeentelijk niveau in verschillende subsidieverordeningen en daarop gebaseerde subsidieregelingen vastgelegd. Voor onze gemeente is de Algemene subsidieverordening de belangrijkste. In de Asv staat voor welke beleidsterreinen het college subsidie kan verstrekken. Het gaat om de volgende beleidsterreinen:

- algemeen bestuur;
- sport;
- welzijn en zorg;
- openbare orde en veiligheid;
- verkeer, vervoer en waterstaat;
- economische zaken;
- onderwijs;
- cultuur en recreatie;
- sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening;
- volksgezondheid;
- milieu;
- ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.

Voor het verstrekken van subsidie moet de Asv in principe altijd verder worden uitgewerkt in een subsidieregeling. In een subsidieregeling wordt vastgelegd wie voor welke activiteiten subsidie kan aanvragen en aan welk maatschappelijk beleidsdoel de subsidie bijdraagt. Verder kan een subsidieregeling specifieke eisen bevatten die gelden voor de subsidieaanvraag, specifieke weigeringsgronden of verplichtingen voor de aanvrager en de subsidieverantwoording, naast of afwijkend van de eisen die al gelden op grond van de Asv.

In Harderwijk zijn diverse subsidieregelingen van toepassing. Zowel de Asv als de subsidieregelingen zijn te vinden (via de website van de gemeente Harderwijk) op overheid.nl.

Naast de Asv kunnen ook specifieke subsidieverordeningen door de raad worden vastgesteld. Dit gebeurt wanneer de beoogde subsidieverstrekking, het proces of de vereisten op een bepaald beleidsterrein te veel afwijken van de regels die in de Asv zijn neergelegd, of wanneer de wetgever dat vereist. In dat geval gelden de regels van die specifieke verordening en niet die van de Asv. Voorbeelden hiervan in onze gemeente betreffen verordeningen inzake COVID steun aan ondernemers en verordeningen inzake onderwijs en onderwijshuisvesting.

[1] Er wordt altijd het *formele* voorbehoud gemaakt dat de raad jaarlijks het budget beschikbaar stelt, maar de meerjarige verlening is wel een bestuursnorm.

2.3 Europees recht
Naast de bovenstaande nationale regelgeving, zijn ook enkele onderdelen van het Europees recht relevant voor subsidieverstrekking. Specifiek gaat het om de regels van staatssteun en aanbestedingsrecht.

Staatssteun
Subsidie is een vorm van staatssteun. Staatssteun is alleen toegestaan als zij past binnen de Europese regels daarover. Alle subsidieregelingen en specifiek alle te verlenen subsidies moeten hieraan worden getoetst.

Aanbestedingsrecht en inkoop
Naast het verstrekken van subsidies kan er ook sprake zijn van inkoop. Een subsidie is een principieel andere vorm dan een overheidsopdracht (inkoop of aanbesteden). Bovendien geldt voor subsidies een ander rechtsregime dan voor inkoop. Bij geschillen zal de rechter daarom altijd nagaan of het feitelijk om een subsidie gaat of om inkoop, los van de naam die partijen aan de financiële verstrekking geven. Als een 'subsidie' feitelijk als inkoop moet worden gezien, dan is het Burgerlijk Wetboek van toepassing, evenals de Europese aanbestedingsregels en het gemeentelijk inkoopbeleid. De keuze tussen subsidie of inkoop moet daarom zorgvuldig en bewust worden gemaakt.

Eén van de belangrijkste verschillen tussen subsidie en inkoop is dat met een subsidie niet kan worden afgedwongen dat een activiteit ook daadwerkelijk wordt uitgevoerd. De subsidieontvanger kan aanspraak maken op subsidie wanneer hij de activiteiten uitvoert, maar is niet verplicht om dit (geheel of gedeeltelijk) uit te voeren. Een subsidie is namelijk vooral bedoeld om bepaalde activiteiten te stimuleren of mogelijk te maken. Wanneer de activiteiten niet (geheel) of niet conform de subsidieverlening worden uitgevoerd, wordt de subsidie lager of op nihil vastgesteld.

Bij inkoop kan de gemeente in beginsel wel nakoming eisen. Inkoop ligt daarom voor de hand wanneer de activiteit gewoon moet worden uitgevoerd en de gemeente ook nakoming wil kunnen eisen.

3 Het Harderwijkse subsidiekader / beleidsuitgangspunten
3.1 *Vormen van subsidieverstrekking in Harderwijk*
In Harderwijk worden de volgende subsidies verstrekt:

- op basis van een subsidieregeling;
- op basis van specifieke verordeningen;
- begrotingssubsidies;
- incidentele subsidies.

De subsidieverstrekking vindt jaarlijks of eenmalig plaats. De Awb is in alle gevallen van toepassing. De Asv is van toepassing of wordt van toepassing verklaard.

3.2 Harderwijkse uitgangspunten en kaders
Om het subsidieproces doelmatig, doeltreffend en rechtmatig te laten verlopen zijn er in aanvulling op het wettelijk kader een aantal specifieke Harderwijkse uitgangspunten en kaders. Deze zijn in dit hoofdstuk uitgewerkt.

De gemeente Harderwijk wil de kwaliteit op zowel sociaal, maatschappelijk, ruimtelijk als economisch vlak verhogen. Voor de onder 2.2 genoemde beleidsterreinen is er beleid gemaakt hoe de gemeente Harderwijk dit wil bereiken. Beleid beweegt mee met dat wat er in de maatschappij nodig is en wat er leeft. Het is hierbij belangrijk dat de gemeente Harderwijk actieve burgers en een sterk, betrokken verenigingsleven en maatschappelijk middenveld kent. Daarnaast is het van belang dat de maatschappelijke organisaties en inwoners zich verbonden voelen met de gemeentelijke

doelstellingen en zich daarvoor in willen zetten. Met subsidie kan de gemeente Harderwijk deze initiatieven ondersteunen en waarderen.

Subsidiëring vindt plaats met gemeenschapsgeld. De gemeente Harderwijk is zich ervan bewust dat het geld dan ook goed besteed moet worden. De gemeente Harderwijk ziet dit als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en de subsidieontvangers.

Voor het toepassen van het instrument 'subsidies' hanteert de gemeente Harderwijk de volgende uitgangspunten:

- versterken positie maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties;
- zo eenvoudig mogelijk;
- uitgaan van vertrouwen, op basis van zakelijkheid;
- transparantie over subsidieverlening;
- partnerschap: Harderwijk zijn wij samen;
- één subsidieproces;
- integriteit;
- duurzaamheid;
- inclusie.

Deze negen beleidsuitgangspunten worden gehanteerd bij de subsidieverstrekking en staan hieronder uitgewerkt.

1. Versterken positie maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties

De Harderwijkse samenleving is gebaat bij sterke maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties: hier vindt ontmoeting plaats, geven inwoners vorm aan 'burgerschap'. De gemeente vindt het belangrijk dat organisaties zoveel mogelijk samenwerken en ook andere bronnen van inkomsten verwerven.

Stimuleren van samenwerking

De gemeente Harderwijk stimuleert de samenwerking tussen organisaties onderling. De redenen hiervoor zijn om organisaties sterker te maken (bevorderen van continuïteit, verminderen van financiële kwetsbaarheid), maar ook om door verbinding nieuwe initiatieven te bevorderen. Het stimuleren van bijvoorbeeld multifunctioneel ruimtegebruik zorgt voor de versterking van de positie van maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties.

Idealiter komt de samenwerking vanuit de inhoud tot stand, maar in het subsidiebeleid en -proces kan hier een stimulans aan worden gegeven. Een van de mogelijkheden is dat in subsidieregelingen als voorwaarde wordt opgenomen dat een maatschappelijke organisatie bij het uitvoeren van haar activiteit de samenwerking zoekt met andere organisaties.

Niet alleen bij de vrijwilligersorganisaties, ook bij de professionele organisaties wil de gemeente Harderwijk de positie versterken, door meer samenwerking. Dit komt aan de orde in het relatiebeheer en in de subsidieafspraken.

Andere inkomstenbronnen

De gemeente Harderwijk kijkt bij subsidieaanvragen of er andere bronnen van inkomsten zijn en in hoeverre een organisatie zelf actief op zoek is geweest naar alternatieve inkomstenbronnen. De gemeente Harderwijk vindt het belangrijk dat organisaties niet (alleen) afhankelijk zijn van subsidie(s). Een van de middelen die de gemeente gebruikt is door in subsidieregelingen de voorwaarden te stellen dat er sprake moet zijn van cofinanciering.

Subsidies worden betaald vanuit gemeenschapsgeld en daar moet zorgvuldig mee worden omgegaan. De gemeente Harderwijk stimuleert aanvragers om zelf een actieve rol te vervullen bij het werven van andere inkomsten.

2. Zo eenvoudig mogelijk

De gemeente Harderwijk wil maatschappelijke organisaties en inwoners optimaal in staat stellen om met hun activiteiten een bijdrage te leveren aan het verwezenlijken van gemeentelijke beleidsdoelen. Door het proces van aanvragen en verantwoorden van subsidies zo eenvoudig mogelijk te houden, zorgt de gemeente Harderwijk ervoor dat in principe iedereen in staat is om subsidie aan te vragen.

Informatie over subsidies op de website

Op de gemeentelijke website geeft de gemeente Harderwijk duidelijk uitleg over subsidies. Naast algemene informatie over subsidies en de verschillende subsidies, is er op de website ook een link naar de geldende subsidieregelingen die op overheid.nl staan. Verder staat er per subsidiesoort een uitleg wanneer men in aanmerking kan komen voor subsidie en aan welke voorwaarden er moet worden voldaan. Het actueel houden van de website is een continu proces.

Digitaal en schriftelijk aanvragen

Het aanvragen van subsidie kan op dit moment schriftelijk door het invullen en ondertekenen van het desbetreffende aanvraagformulier. Het formulier kan per post, per e-mail of fysiek worden ingediend. Daarnaast wil de gemeente Harderwijk er voor zorgen dat alle subsidies digitaal kunnen worden aangevraagd, zodat het aanvragen van een subsidie zo eenvoudig mogelijk wordt. Verder is er een begrotingsformat beschikbaar dat de aanvrager kan invullen en bij de aanvraag kan voegen.

Verantwoording subsidies

De gemeente Harderwijk controleert of subsidies goed worden besteed. Daarbij gaat de gemeente Harderwijk uit van het principe van een ‘verantwoord vertrouwen’ in de subsidieontvanger.

De gemeente Harderwijk geeft hier onder meer invulling aan door de subsidieontvanger niet in alle gevallen met een verantwoording te belasten. Subsidies tot € 5.000,- worden in principe direct vastgesteld, tenzij in de regeling of het besluit anders is bepaald. Om het vertrouwen verantwoord te houden, worden er wel steekproeven uitgevoerd. Daarom is het belangrijk dat ontvangers van subsidies bewijsstukken bewaren. Voor subsidies vanaf € 5.000,- worden alleen die stukken opgevraagd, die nodig zijn om te controleren of de subsidie is besteed aan de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend. De gemeente Harderwijk stelt een format beschikbaar om de verantwoording in te kunnen dienen. Op deze manier is voor de aanvrager duidelijk wat hij moet aanleveren en kan de gemeente makkelijker controleren of de subsidie juist is besteed.

Tegenover meer vertrouwen staat méér eigen verantwoordelijkheid van de subsidieontvanger, bijvoorbeeld door een actieve meldingsplicht als een activiteit (deels) niet wordt uitgevoerd. Daarbij heeft de subsidieontvanger de plicht om omstandigheden te melden die van invloed kunnen zijn op de hoogte van het subsidiebedrag.

Ondersteuning door subsidiebureau

De gemeente Harderwijk heeft een subsidiebureau waar elke inwoner en organisatie terecht kan met vragen over subsidies. De medewerkers van het subsidiebureau zijn telefonisch en per mail bereikbaar om vragen te beantwoorden en waar nodig inwoners en organisaties te ondersteunen bij bijvoorbeeld het indienen van een aanvraag. De beoordeling van de subsidie vindt door een ander plaats.

3. Uitgaan van vertrouwen, op basis van zakelijkheid

De gemeente hanteert het vertrouwensbeginsel. Organisaties hebben zelf een verantwoordelijkheid in het geven van alle relevante informatie en het juist besteden van de subsidiegelden. De andere kant van dit vertrouwensbeginsel is zakelijkheid.

De gemeente en de subsidieontvangers hebben een zakelijke relatie, waarbij de gemeente tegenover de hele Harderwijkse gemeenschap een ‘verantwoordingsplicht’ heeft ten aanzien van een effectieve en efficiënte besteding van haar subsidiegelden.

Naast het sturen op resultaten en het stellen van kwaliteitseisen, geeft de gemeente Harderwijk hier (in preventieve zin) aandacht aan door beoordeling van de noodzaak van de subsidie, gerichte voorwaarden en verplichtingen, goede monitoring en relatiebeheer en verschillende verantwoordingsregimes per subsidie. Als de subsidie niet wordt besteed aan het doel waarvoor het is verleend, vordert de gemeente Harderwijk de subsidie geheel of gedeeltelijk terug.

Om de noodzaak van de subsidieverlening te bepalen kijken we bij de organisaties naar de financiële positie: we willen een redelijke verhouding tussen het eigen vermogen en de hoogte van de subsidie (de redelijkheid is aan het college om over te besluiten, daarbij rekening houdend met eventuele eisen van de accountant). De gemeente Harderwijk kijkt daarbij ook naar voorzieningen, bestemmingsreserves (bijvoorbeeld voor een jubileum, verbouwing, onderhoud) en egalisatiereserve.

Als de aanvrager over een egalisatiereserve beschikt, zal hij de omvang daarvan in de aanvraag dienen te vermelden. Bij de beslissing op de aanvraag kan het college daarmee dan rekening houden:

1. Het college kan in het besluit bepalen dat de organisatie een afzonderlijk bedrag moet bestemmen voor de voeding van de egalisatiereserve, of
2. kan de hoogte van de te verlenen subsidie mede laten afhangen van de omvang van de egalisatiereserve.

Bij subsidies stuurt de gemeente Harderwijk op resultaat: subsidies dragen zo goed mogelijk bij aan het bereiken van de gemeentelijke beleidsdoelstellingen. De gemeente bekijkt samen met de professionele organisatie hoe de kwaliteit van de activiteiten kan worden gewaarborgd. Aansluiting bij kwaliteitseisen vanuit de brancheorganisaties ligt daarbij voor de hand.

4. Transparantie

De gemeente Harderwijk vindt transparantie een belangrijk uitgangspunt bij subsidieverstrekking. Transparantie betekent dat voor iedereen duidelijk moet zijn welke subsidies beschikbaar zijn en wat het Subsidiebeleid is. Het betekent ook dat voor iedereen inzichtelijk moet zijn aan wie hoeveel subsidie is verstrekt en waarvoor.

Met de Algemene subsidieverordening Harderwijk, de daarop gebaseerde subsidieregelingen, overige subsidieverordeningen en de begroting van de gemeente, wordt voor iedereen duidelijk voor welke activiteiten en doelgroepen subsidie beschikbaar is. De Algemene subsidieverordening Harderwijk, de subsidieregelingen en de overige subsidieverordeningen worden gepubliceerd op www.overheid.nl en zijn via een link op onze gemeentelijke website rechtstreeks benaderbaar. De begroting van de gemeente is beschikbaar via de gemeentelijke website, bij de openbare raadsinformatie.

Op de gemeentelijke website staat een openbaar subsidieregister met daarin per beleidsdoelstelling: de organisatie, soort subsidie, verleende/vastgestelde/afgewezen/ingetrokken subsidies, de hoogte daarvan en een omschrijving van de activiteit(en) gekoppeld aan programma’s.

De inzichtelijkheid hiervan dient een algemeen maatschappelijk belang van transparantie. Het subsidieregister zal ook naar de raad worden gestuurd via de P&C cyclus, zoals ook in het rekenkamerrapport is aanbevolen.

De verleende subsidies aan particulieren (monumentensubsidies, regentonnen, klimaatadaptieve maatregelen) zijn gebundeld in het subsidieregister terug te vinden. De raad ontvangt via het subsidieregister ook de informatie over het totaalbedrag dat vanuit deze regelingen is verstrekt.

Indirecte subsidiëring
In het gemeentelijke accommodatiebeleid is gesteld dat de gemeente haar accommodaties in gebruik geeft op basis van ten minste kostendekkende tarieven. Er vindt dus geen indirecte subsidiëring meer plaats via het gebruik van accommodaties. De eventuele verhoging van huurtarieven ten gevolge van deze kostendekkende berekeningen wordt bij maatschappelijke organisaties zo nodig gecompenseerd door de inzet van subsidies. Deze werkwijze maakt inzichtelijk welke ondersteuning organisaties ontvangen.

5. Partnerschap: Harderwijk zijn wij samen

Wat vooral belangrijk is bij dit uitgangspunt, is dat de gedachte van wederkerigheid leidend is: wat kunnen we voor elkaar betekenen? Zowel gemeente en organisaties, als organisaties onderling? Hoe maken we bijvoorbeeld gebruik van elkaars kennis?

De gemeente kijkt waar zij de maatschappelijke organisaties indien nodig kan adviseren of ondersteunen. Bijvoorbeeld door middel van het beschikbaar stellen van kennis over de noodzaak van vergunningen en kennis van andere gemeentelijke beleidsterreinen. De gemeente kan ook publiciteit geven aan activiteiten en evenementen op haar website, gemeentepagina in de krant en social-media accounts.

De gemeente Harderwijk spreekt regelmatig haar waardering voor de inzet van de inwoners en organisaties uit. De gemeente kijkt verder samen met de organisaties wat nodig is om nieuwe, innovatieve activiteiten te organiseren, en wat de gemeente daarin kan betekenen. In de samenwerking worden er onder andere ook gezamenlijke informatieavonden georganiseerd.

De gemeente Harderwijk draagt ook, niet altijd zichtbaar, haar steentje bij aan maatschappelijke activiteiten. Denk hierbij aan de inzet van de gemeente tijdens de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van deze activiteiten.

6. Eén subsidieproces

De gemeente Harderwijk werkt op basis van één subsidieproces. Hiermee maakt de gemeente de subsidiesystematiek eenvoudiger, uniform en meer gericht op kwaliteit.

Om uniformiteit te bevorderen in alle subsidieregelingen, wordt zoveel mogelijk gewerkt met een model subsidieregeling. Het model zorgt ervoor dat in nieuwe subsidieregelingen:

- het doel van de subsidie concreet is geformuleerd;
- het achterliggende maatschappelijk doel waar de subsidie aan bijdraagt, is opgenomen;
- de kosten die wel en niet in aanmerking komen voor subsidie zoveel mogelijk zijn omschreven;
- het subsidieplafond, de maximale hoogte van de subsidie en hoe de beschikbare subsidie wordt verdeeld over de aanvragers is vastgelegd. Met een subsidieplafond worden open-einde regelingen voorkomen;
- de eisen die worden gesteld aan de aanvraag en aan de activiteiten zoveel mogelijk worden beschreven;
- de weigerings- en intrekkingsgronden worden beschreven.

Het actueel houden van de verschillende subsidieregelingen is een continu proces. Met enige regelmaat worden nieuwe regelingen opgesteld en oude regelingen geactualiseerd binnen de gemeente.

De rekenkamercommissie heeft in het rapport als aanbeveling opgenomen om een centraal uitvoeringspunt op te richten in de vorm van bijvoorbeeld een subsidiebureau. Het doel is om de

centrale sturing, toegankelijkheid, tijdigheid, vindbaarheid en gemeenschappelijkheid in de uitvoering van het Subsidiebeleid te verbeteren en te vergroten.

In 2021 is het subsidiebureau opgericht. In de afgelopen tijd heeft het subsidiebureau één subsidieproces gecreëerd. Het proces wordt vanuit het subsidiebureau uitgevoerd en gecoördineerd. In hoofdstuk 4 wordt het subsidiebureau nader beschreven.

7. Integriteit

Bij een aanvraag om subsidie of het indienen van een verantwoording wordt sterker de nadruk gelegd op het expliciet aangeven dat alle gegevens naar waarheid worden ingediend.

Ook hecht de gemeente Harderwijk belang aan bescherming van onze integriteit en wil zij voorkomen dat er ongewild criminaliteit wordt gefaciliteerd. Indien er aanleiding voor is, wordt daarom gebruik gemaakt van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob). Op basis van deze wet kan een subsidie worden geweigerd of ingetrokken. Hoe met deze bevoegdheid op grond van de Wet Bibob wordt omgegaan met betrekking tot subsidies volgt uit het geldende Bibob beleid van de gemeente Harderwijk.

8. Duurzaamheid

In 2020 is de duurzaamheidsvisie 'De Duurzame Stad' vastgesteld. De visie bestaat uit vier pijlers: circulariteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie en energietransitie. Met alles wat de gemeente Harderwijk doet wordt duurzaamheid meegenomen.

Van inwoners, organisaties en ondernemers verwacht de gemeente Harderwijk ook dat duurzaamheid bij het realiseren van plannen het uitgangspunt is. De rol van de gemeente bij duurzaamheid is een informerende, motiverende, stimulerende en faciliterende. De gemeente Harderwijk geeft het goede voorbeeld in onze eigen plannen en bedrijfsvoering, en ondersteunt initiatieven uit de samenleving. Een van de instrumenten hierbij is bij uitstek subsidiëring. In nieuw of aan te passen subsidieregelingen wordt gekeken of duurzaamheid op de een of andere manier in de subsidieregeling kan worden opgenomen.

9. Inclusie

De gemeente wil dat alle inwoners in Harderwijk mee kunnen doen in de samenleving. Zowel bij werk, wonen, onderwijs als vrijetijdsbesteding. In veel beleidsnota's is dit terug te zien in de doelstellingen. De Verbeteragenda Inclusie 2023-2026 zet in op vier verbeterpunten:

- Voorkomen dat er, ondanks alle hulp en activiteiten die er zijn, toch inwoners tussen wal en schip vallen;
- Aanmoedigen dat inwoners elkaar laten meedoen;
- Ervoor zorgen dat iederéén kan meedenken als de gemeente nieuw beleid maakt;
- Als gemeente het goede voorbeeld geven.

Wat betekent dit voor het Subsidiebeleid? Uitsluiting kan te maken hebben met: leeftijd, gender, seksuele voorkeur, beperking, opleiding/laaggeletterdheid, etniciteit en religie. Het is als gemeente de kunst om impliciete en expliciete uitsluiting te voorkomen voor alle burgers. Uitgangspunt voor subsidieverlening is daarbij dat:

- gesubsidieerde activiteiten openstaan voor alle doelgroepen waarbij ernaar wordt gestreefd uitsluiting te voorkomen;
- de informatievoorziening over subsidies en het kunnen doen van een subsidieaanvraag voor iedereen toegankelijk is;
- Bij het opstellen van subsidieregelingen moet worden nagegaan of de betreffende subsidie ook kan bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, inclusie, diversiteit en toegankelijkheid van activiteiten voor mensen met een beperking. Is dit mogelijk, dan kunnen aan deze subsidie 'extra' verplichtingen worden verbonden ter bevordering van die

doelstelling(en). Deze extra verplichtingen kunnen alleen betrekking hebben op de middelen waarmee of de wijze waarop de gesubsidieerde activiteit wordt uitgevoerd. Bovendien moeten deze verplichtingen redelijk zijn voor de subsidieontvanger en in verhouding staan tot de subsidie.

4 Rollen en verantwoordelijkheden en uitvoering Subsidiebeleid

In dit hoofdstuk worden de verschillende rollen en verantwoordelijkheden beschreven van het bestuur en de gemeentelijke organisatie bij het subsidieproces. De uitvoering van het beleid ligt bij het college. Het college stelt hiervoor een uitvoeringsagenda op. De belangrijkste onderwerpen staan opgenomen in paragraaf 4.2.

4.1 Kaderstellende rol raad versus uitvoering college

De gemeenteraad stelt de algemene kaders voor het subsidiebeleid en de Algemene subsidieverordening (Asv) vast en stelt geld beschikbaar voor de uitvoering van de Algemene subsidieverordening en het subsidiebeleid. In algemene zin controleert de raad het college op de uitvoering van het gemeentelijk beleid, en dus ook op de uitvoering van het subsidiebeleid.

Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het gemeentelijk beleid. Enerzijds door het stellen van nadere regels, anderzijds als bestuursorgaan dat subsidies formeel verleent en vaststelt. De praktische uitvoering is voor een groot deel gemandateerd aan de ambtelijke organisatie. Het college blijft eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het subsidieproces en dus ook voor het zorgvuldig beleggen van het proces binnen de ambtelijke organisatie.

Het college informeert de raad jaarlijks door middel van een overzicht (subsidieregister) van alle (vastgestelde) subsidies dat bij de themarekening wordt meegestuurd.

Ambtelijke organisatie

Het subsidiebureau coördineert het gehele interne en externe subsidieproces. Vanuit het subsidiebureau wordt gemeentebreed gestuurd op het subsidiebeleid en -regelgeving, de uitvoering daarvan en de samenhang.

Het subsidiebureau vervult de volgende taken:

Interne taken:

1. Behandeling van subsidieaanvragen tot en met de vaststelling op basis van inhoudelijk advies van de beleidsadviseurs en waar nodig advies van de financieel adviseurs;
2. Samenhangend beheer en actualisering van subsidiebeleid/regelgeving/proces/systeem;
3. Monitoring en kwaliteitsverhoging van subsidies (opbouw expertise, lerend vermogen);
4. Vraagbaak voor collega's;
5. Ontwikkeling (bijvoorbeeld van nieuwe regelgeving, nieuwe vormen van subsidie);
6. Verwerven en coördineren van inkomende subsidies.

Externe taken:

1. Communicatie en informatie over mogelijkheden van subsidies;
2. Begeleiden en adviseren van (nieuwe) aanvragers;
3. Aanspreekpunt voor het gehele subsidieproces;
4. Communicatie met externe subsidieverstrekkers.

De beleidsadviseurs blijven zelf verantwoordelijk voor de inhoud en uitvoering op de diverse beleidsterreinen en hebben een belangrijke rol in het subsidieproces.
Het Centraal Juridisch Team adviseert het subsidiebureau, toetst de subsidieregelingen en de Asv en ondersteunt het subsidiebureau bij juridische procedures rondom het proces van subsidies. Voor het opstellen van de stukken is het subsidiebureau zelf verantwoordelijk.

De rol van de financieel adviseur is dat hij adviseert over financiële aangelegenheden. Hij beoordeelt de begroting en de verantwoording van de subsidies in de jaarrekening van de gesubsidieerde organisaties.

4.2 Uitvoering Subsidiebeleid

Op basis van het Subsidiebeleid zal het college een uitvoeringsagenda maken.
Deze wordt niet in beton gegoten: flexibiliteit is nodig om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen en thema's. Tijdens de looptijd wordt de uitvoeringsagenda daarom zo nodig geactualiseerd. In de uitvoeringsagenda zullen in ieder geval de acties worden opgenomen die voortvloeien uit de uitgangspunten van het Subsidiebeleid zoals genoemd in hoofdstuk 3. De volgende onderwerpen die ook terug zullen komen in de uitvoeringsagenda, zijn het belangrijkst:

Verwerven van subsidies

Naast het verlenen van subsidies is het ook belangrijk dat de gemeente Harderwijk subsidies verwerft. Bij de provincie, het Rijk en eventueel ook in Europa zijn veel subsidies beschikbaar. Subsidie dat kan bijdragen aan een nog mooier Harderwijk en Hierden. Om dit te kunnen realiseren is het nodig dat er tijd is om te netwerken, regelingen voor subsidies te zoeken en te beoordelen en medewerkers en bestuur proactief te adviseren over subsidies die kunnen worden aangevraagd voor de projecten waarmee de gemeente Harderwijk aan de slag gaat. Indien de gemeente Harderwijk subsidie krijgt, moet deze achteraf ook worden verantwoord. Dit zal goed moeten worden ingeregeld binnen de organisatie.

Binnen de gemeente Harderwijk is het verwerven van subsidies als belangrijk erkend. Er is door de gemeenteraad geld beschikbaar gesteld om hier op een professionele wijze verder vorm aan te geven.

Digitalisering proces

De gemeente Harderwijk zet in op een verdere digitalisering van het proces van aanvragen tot afhandelen en het verantwoorden van subsidies. Op deze manier wordt het voor aanvragers makkelijker om een aanvraag in te dienen en het hele proces digitaal te doorlopen. Daarnaast blijft het natuurlijk mogelijk om de aanvraag niet digitaal in te dienen.

De gemeente Harderwijk zorgt voor relevante en actuele informatie over subsidies op de website. Deze informatie is makkelijk vindbaar. Hierdoor kan iedereen op een laagdrempelige manier zien voor welke subsidies men in aanmerking kan komen. De gemeente Harderwijk heeft de contactgegevens van het subsidiebureau op de website vermeld. Als er vragen zijn kan op een eenvoudige wijze contact worden opgenomen.

Samenwerking Ermelo, Harderwijk en Zeewolde

De gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde werken samen in Meerinzicht. Voor het subsidieproces wordt bekeken of en hoe verdere samenwerking/uitvoering kan worden bereikt.